

2.5. Компютърна симулация на генераторни схеми.

Особености при компютърната симулация на генераторни схеми с помощта на *PSpice*.

Начини за стартиране на симулацията.

Контрол на точността.

Спектрален анализ.

При изследване на генераторни режими в електронните схеми и системи с помощта на универсални симулатори от типа на Cadence PSpice, съществуват някои **особености**. Те са свързани:

- със стартирането на анализа в областта на времето и **начините за възбуждане на колебанията**;
- с **контрола на точността**;
- с изследването на **хармоничния състав** на изходния сигнал.

- По подразбиране, ако потребителят не се намеси с настройване на режимите на анализа в областта на времето, се извършва **еднократен постоянен ток анализ** и получените данни за работната точка се задават като **начални условия на анализа в областта на времето**.
- Ако този статичен режим е едно от равновесните състояния на схемата, **стартирането на анализа в областта на времето няма да възбуди колебания** и схемата ще остане в това състояние до края на симулацията.
- Затова се налага да се използват различни **подходи за възбуждане на колебанията** при стартирането на анализа.

1. Начини за възбуждане на колебанията при генераторни схеми

Основните подходи, използвани за възбуждане на колебанията при стартирането на анализа в областта на времето, са:

- чрез задаване на начални условия;
- чрез възбуждане със стартов импулс;
- чрез задаване на време на нарастване на захранващите напрежения;
- чрез въвеждане на малка несиметрия в симетрични схеми и др.

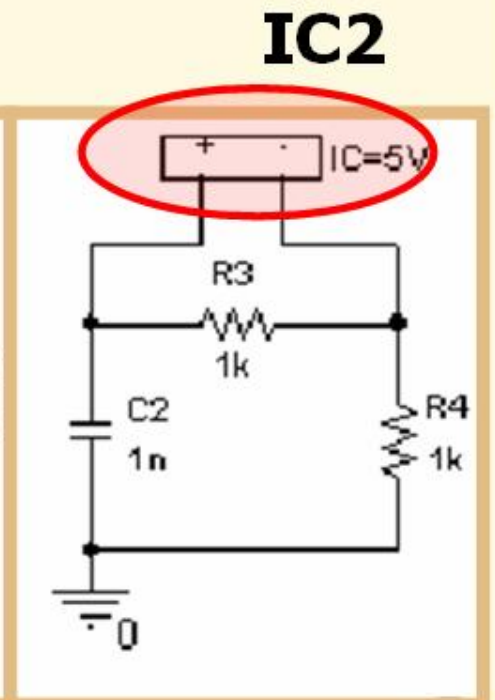
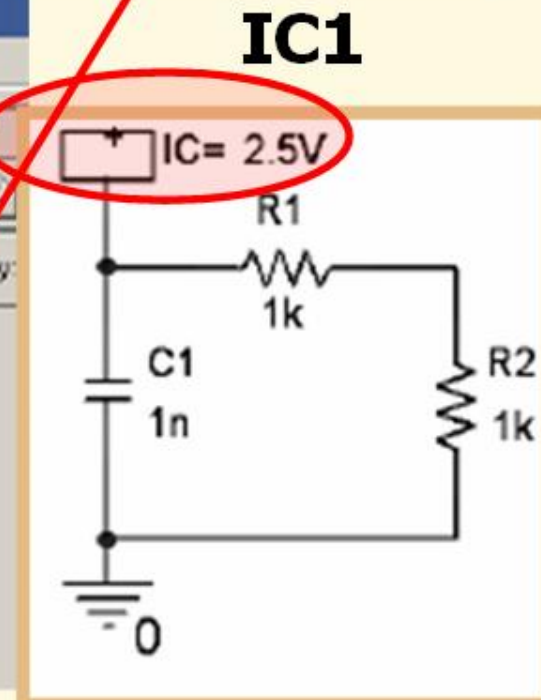
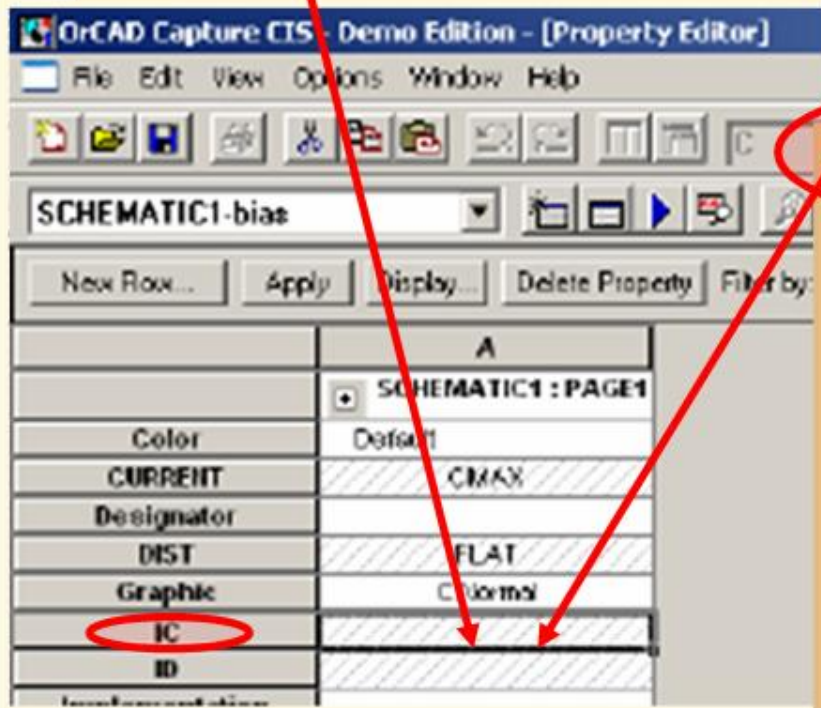
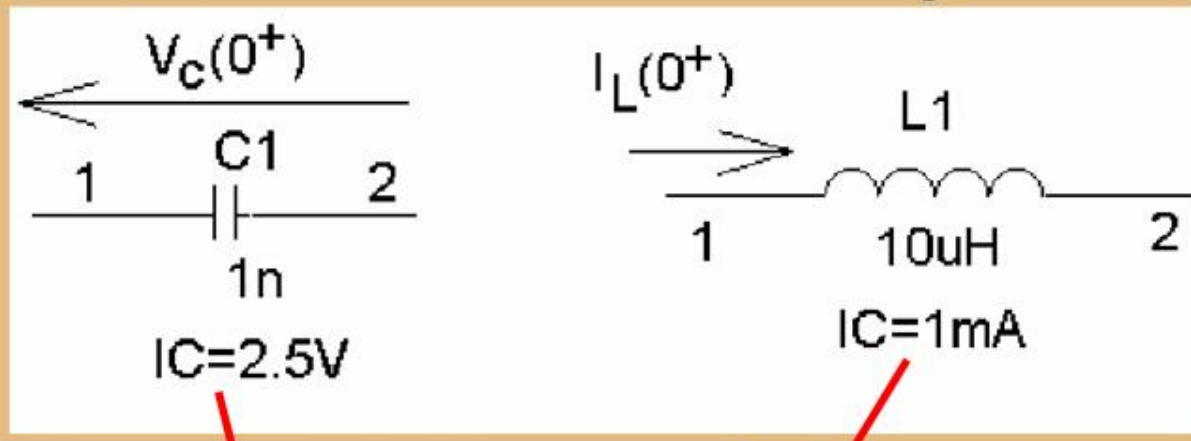
1.1. Възбуждане чрез задаване на начални условия

- Анализът в областта на времето започва от дадени **начални условия**, дефинирани от напреженията върху кондензаторите $u_C(0+)$ и токовете през бобините $i_L(0+)$ в момента на стартиране на симулацията ($t = 0+$).
- Ако тези начални условия не съвпадат по стойност с данните в състоянието на равновесие на схемата, **се възбуждат колебанията** в модела на схемата.

Процедура за анализ на генератора

1. Задава се начално условие чрез u_C или i_L в момента ($t = 0+$) чрез менюто с атрибути на елемента и се редактира атрибутът **IC** (Initial Condition – начално условие).
2. Задава се анализ в областта на времето чрез менюто **PSpice/Edit Simulation Profile/Time Domain**
3. Отменя се определянето на началните условия на база на постояннотоковия анализ, който се извършва автоматично при стартиране на симулацията. За целта се маркира режимът **Skip the initial transient bias point calculation** (SKIPBP) (Пренебрегни данните от изчислението на работната точка като начално условие за времевия анализ).

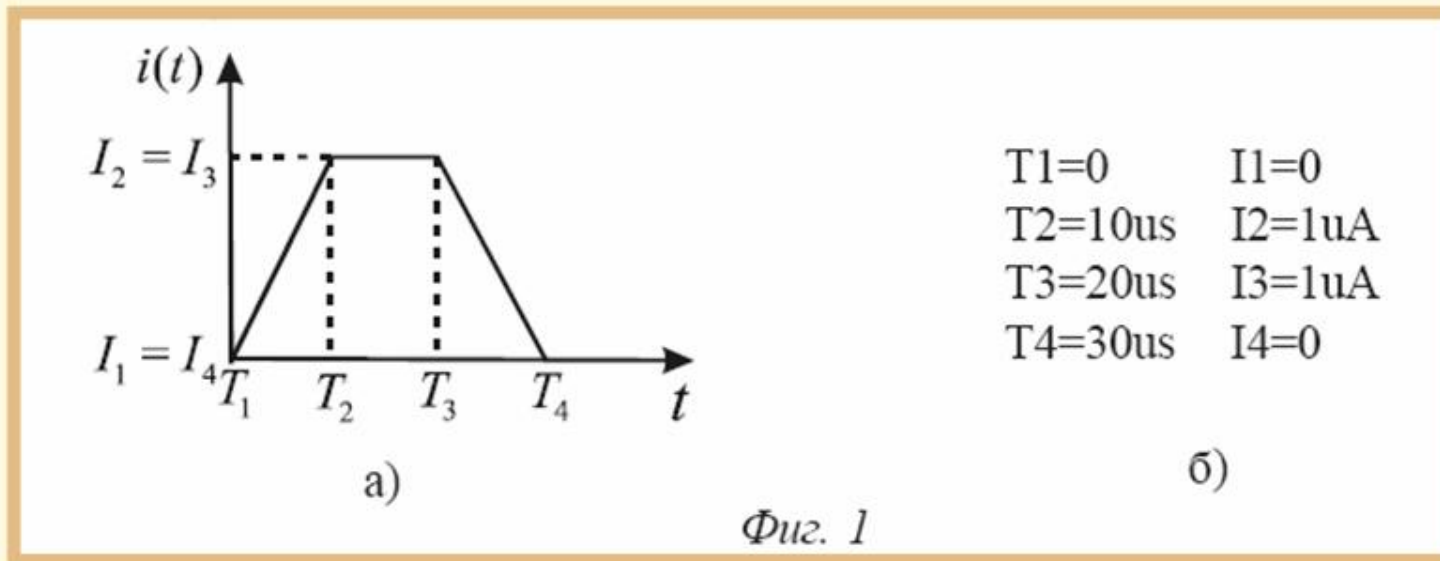
Задаване на начални условия в Capture

1.2. Възбуждане със стартов импулс

- Симулацията може да бъде стартирана чрез прилагане на токов или напрежителен стартов импулс.
- За целта се използват независими източници с отрезово-линейна апроксимация (**PWL** - Piece-Wise Linear) на сигнала.

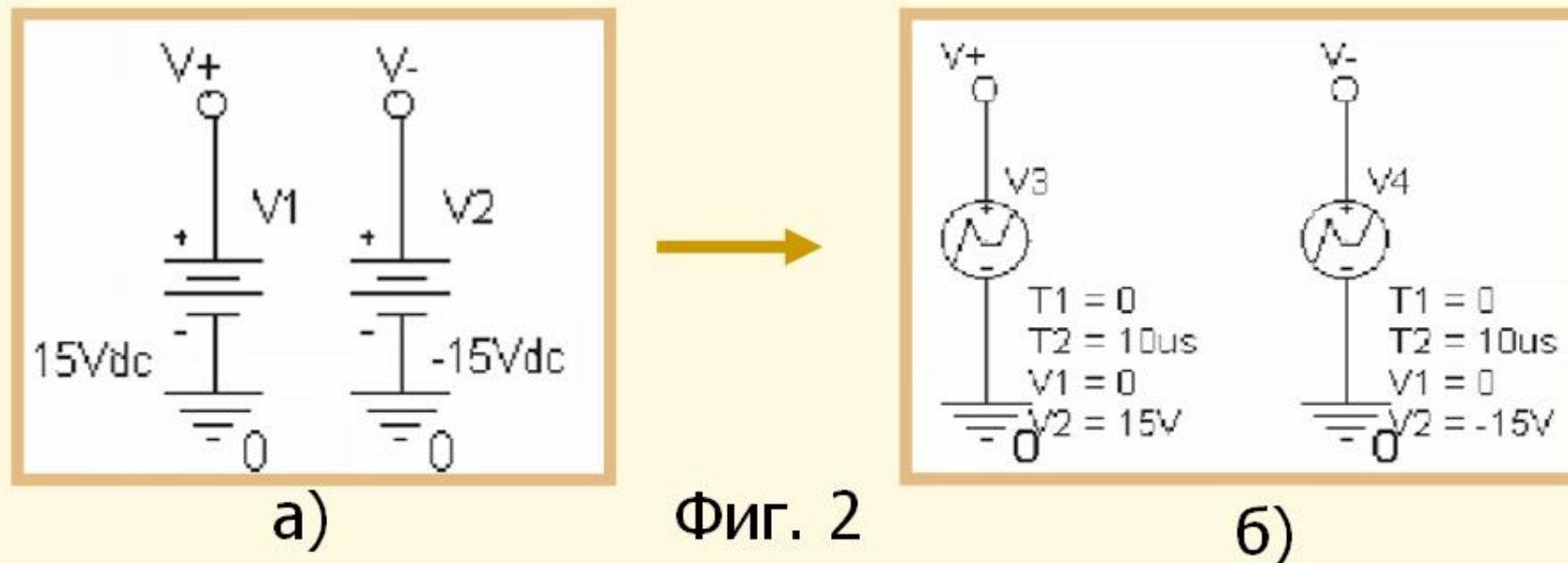

Фиг. 1

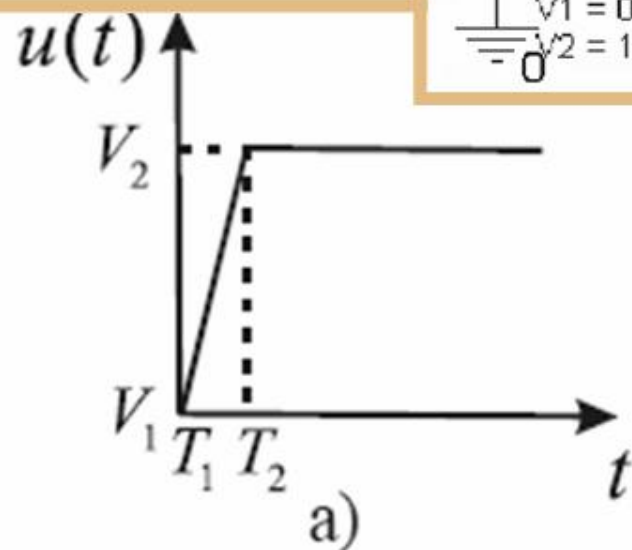
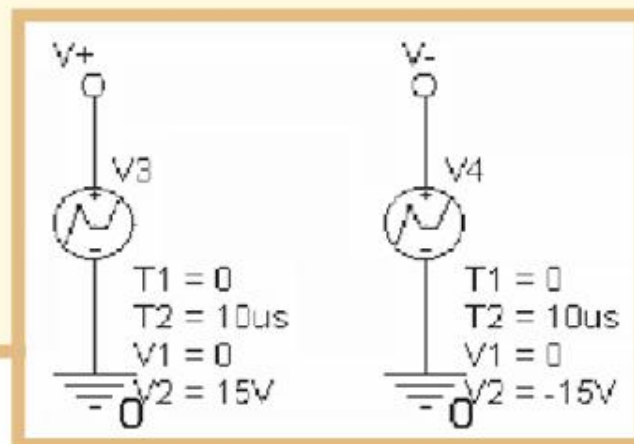
- При **възбуждане на колебанията с токов импулс** (фиг. 1 а), той е моделиран с независимия източник на ток I_1 с отрезово-линейна апроксимация (тип **IPWL**).
- В менюто за редактиране на свойствата **Edit Properties** се задават данните за координатите на точките **(T_1, I_1)**, **(T_2, I_2)**, **(T_3, I_3)** и **(T_4, I_4)** - (фиг. 1 б):

1.3. Възбуждане чрез задаване на време на нарастване на захранващите напрежения

Вместо чрез независими източници на напрежение тип **VDC** (фиг. 2а), тези напрежения се задават чрез независимите източници тип **VPWL** V3 и V4 (фиг. 2б) с отрезково-линейна апроксимация на сигнала.

Напреженията V_3 и V_4 имат вида, показан на фиг. 3а и се описват с данните от фиг. 3б.

За източника V_3 :

$$T_1=0 \quad V_1=0$$

$$T_2=10\mu s \quad V_2=15V$$

За източника V_4 :

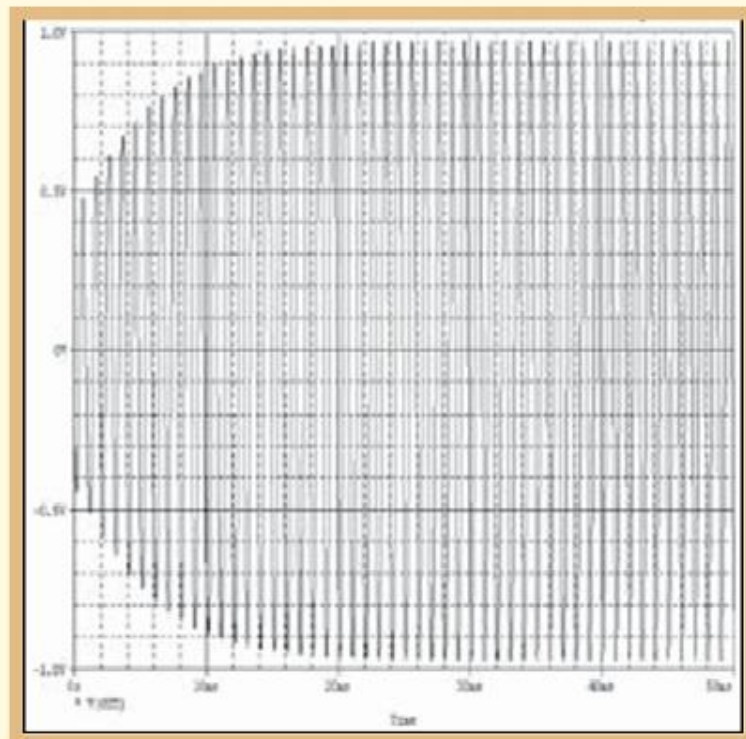
$$T_1=0 \quad V_1=0$$

$$T_2=10\mu s \quad V_2=-15V$$

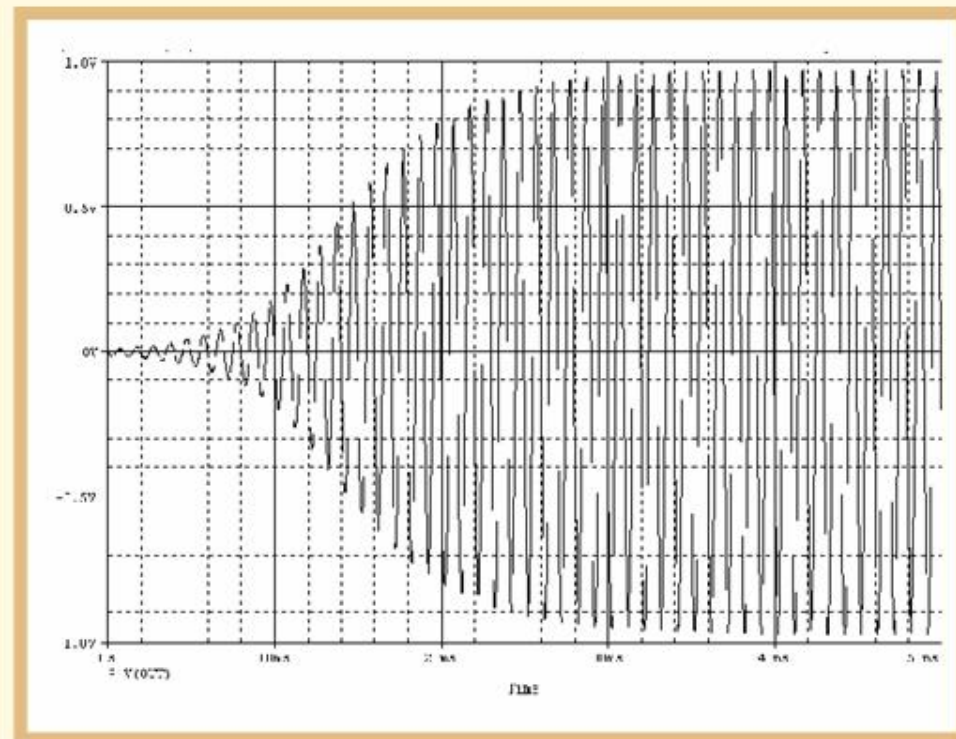
б)

Фиг. 3

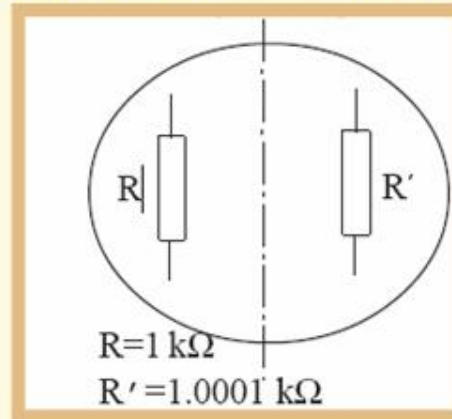
Възбуждане с начални условия

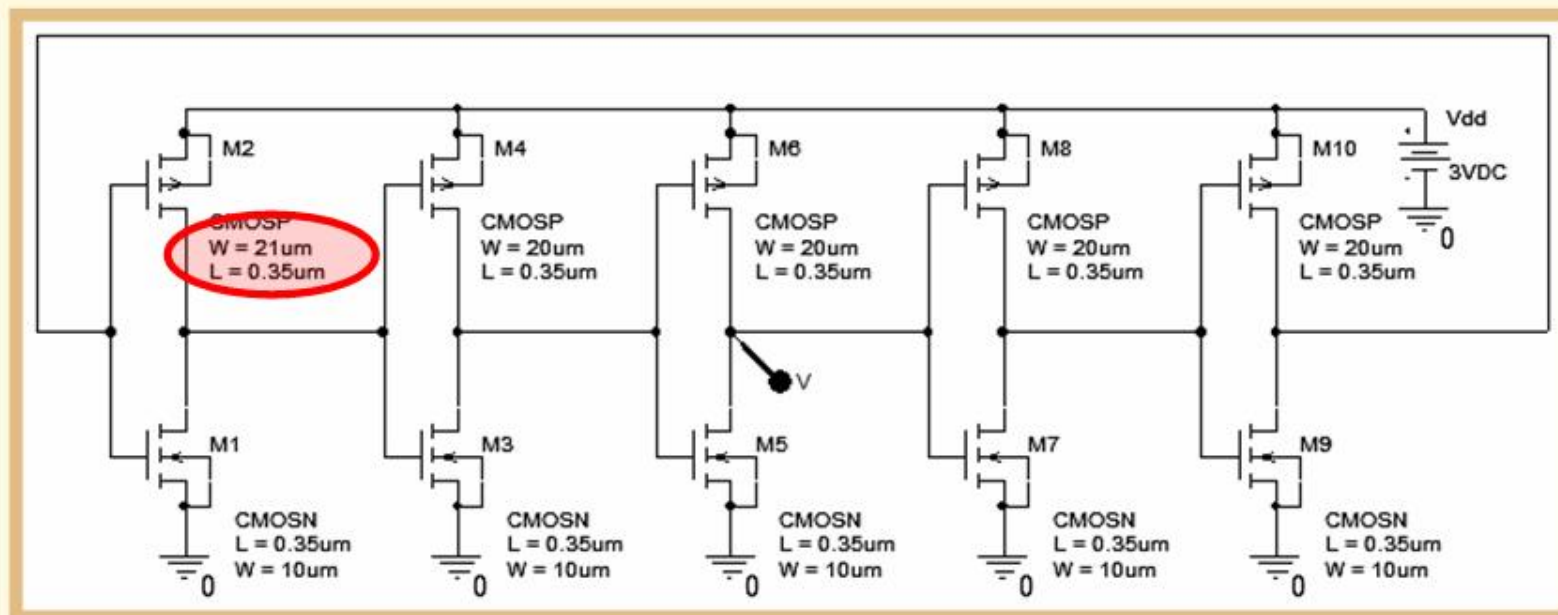
Възбуждане със стартов импулс

1.4. Възбуждане чрез въвеждане на малка несиметрия в симетрични схеми

Пример: схема на кръгов генератор

2. Контрол на точността

□ При симулацията на генераторни схеми се изисква изчисляване на **голям брой периоди** на изходната характеристика до достигане на стационарния колебателен режим.

Ако времевият интервал на симулацията $t_{\max}$ е голям, това води до голяма максимална времева стъпка по подразбиране

$$\Delta t_{\text{из, max}} = t_{\max}/50,$$

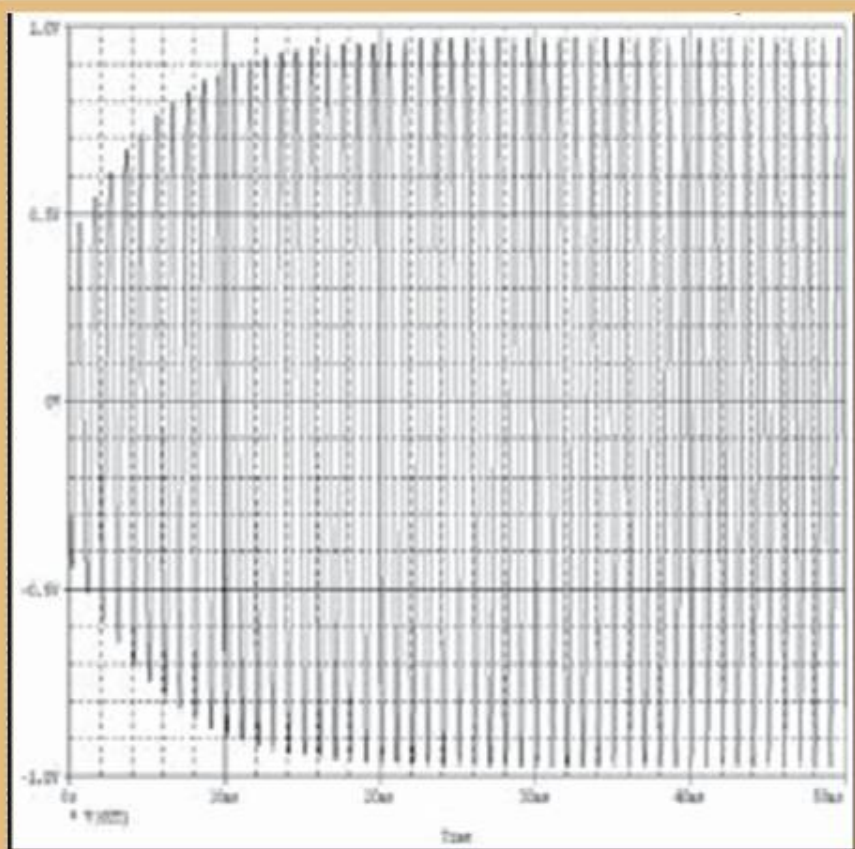
а оттук - до намаляване на точността на симулацията.

При анализ на генераторни схеми е необходимо потребителят да намали тази максимална стъпка чрез настройката **Maximum step size** в менюто за времеви анализ.

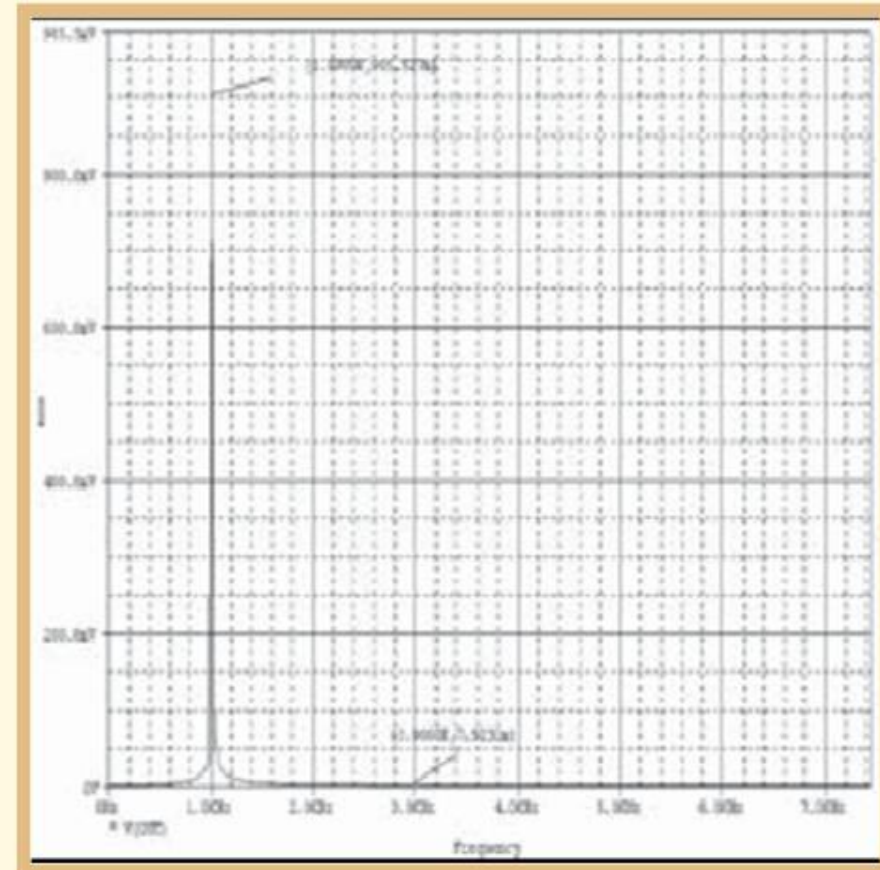
3. Спектрален анализ

- ❑ Спектралният анализ се извършва въз основа на резултатите от времевия анализ, като се използва алгоритъм за бързо преобразование на Фурие – **FFT (Fast Fourier Transform)**.
- ❑ Тъй като при генераторни схеми честотата на генерираните сигнали се определя от параметрите на схемата и не е известна преди извършване на анализа, при тези схеми **спектралният анализ на изходните сигнали се извършва след симулацията** в графичния анализатор Probe (FFT)
- ❑ Резултатите от спектралния анализ са в сила ако **процесът е стационарен**. Ако за изследвания интервал от време преходният процес все още не е завършил, това ще доведе до грешка в резултатите от спектралния анализ.

$u(t)$

FFT

4. Построяване на фазов портрет

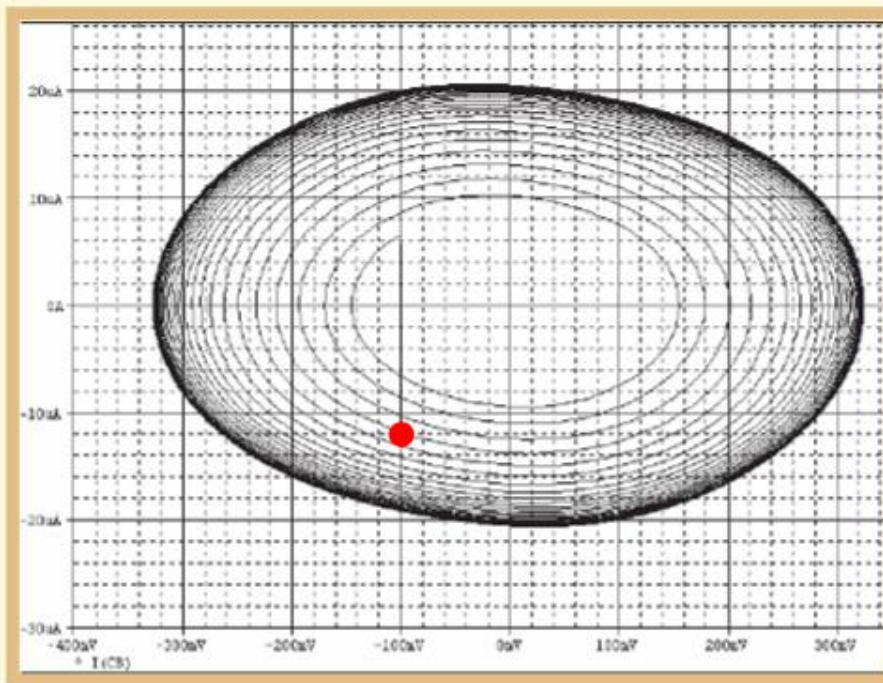
Чрез получените от симулацията изходни характеристики във функция на времето, в Probe може да се построи зависимостта

$$\dot{x} = f(x)$$

(**фазов портрет**) на системата въз основа на компонентното уравнение на някой от реактивните елементи, например C_1 :

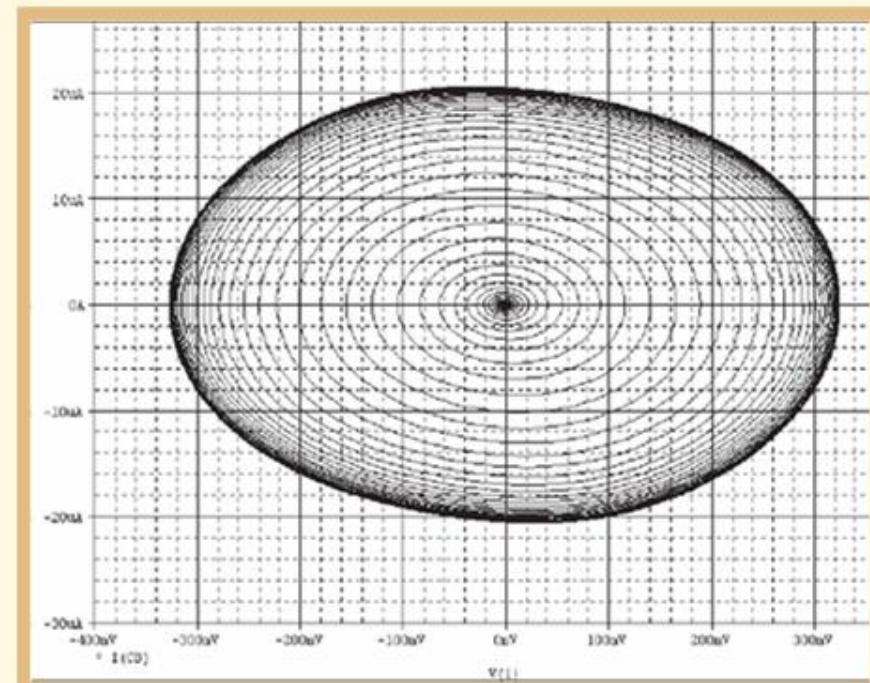
$$i_C(t) = C \frac{du_C(t)}{dt}$$

- По оста X се разполага величината $u_{C1}(t)$, а по оста Y – величината $i_{C1}(t)$.
- На фиг. 6а е показан фазовият портрет на системата при възбуждане с **начални условия**, а на фиг. 6б – при възбуждане със **стартов ток** импулс.

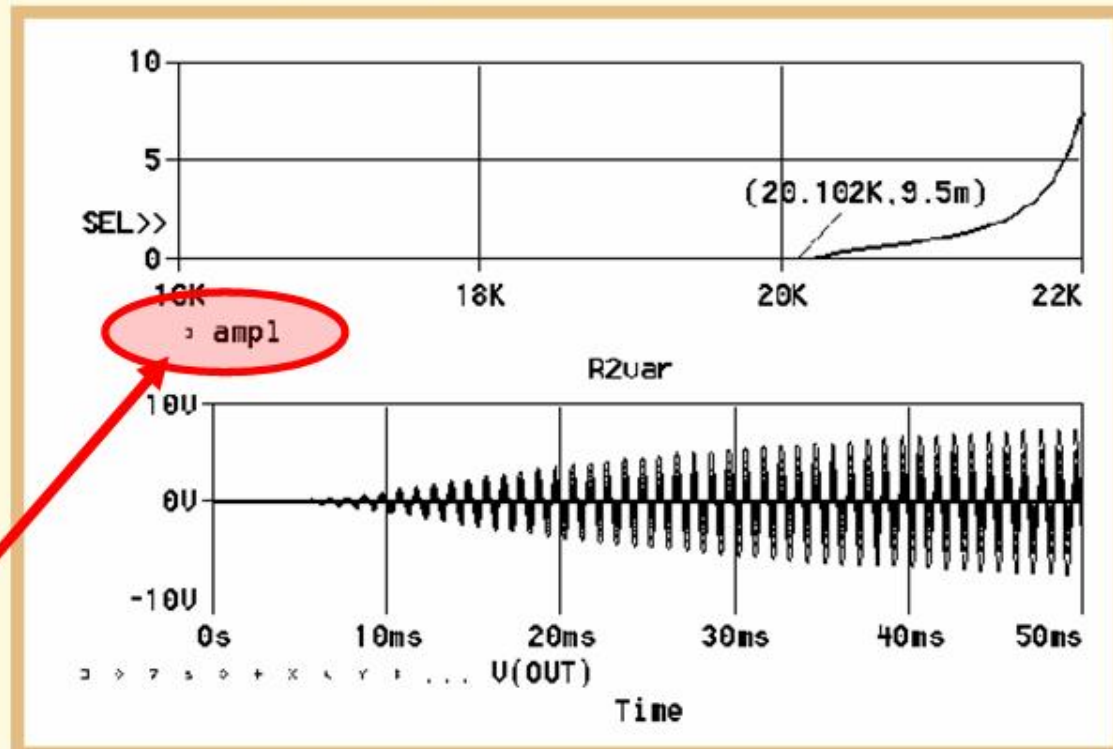
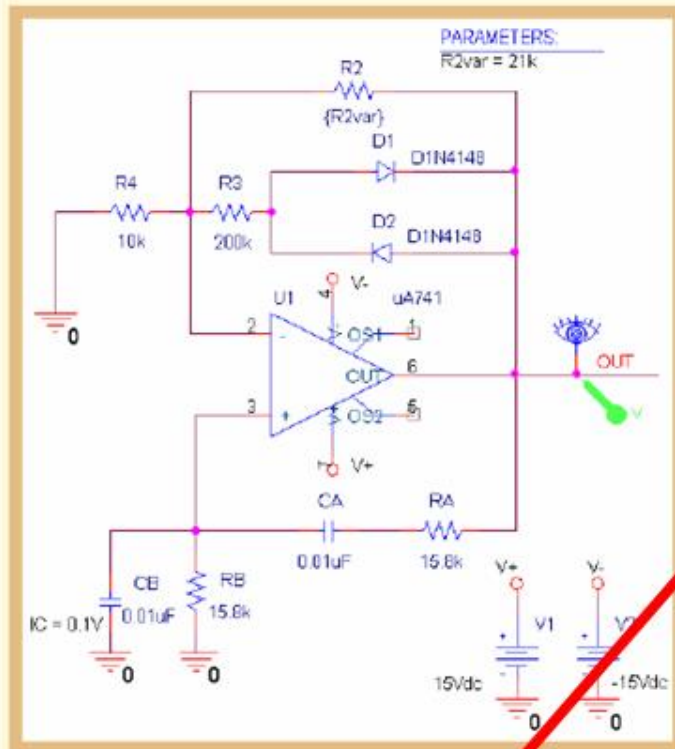
а)

Фиг. 6

б)

Приложение на параметричен анализ при изследване на условията за възникване на колебания в генераторни схеми

$$\text{ampl} = 0.5 * (\max(V(\text{out})) - \min(V(\text{out})))$$